

Βαρκελώνη, 15 Μαρτίου 2002

**ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ
1^η ΗΜΕΡΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ-ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΟΔΟΣ**

***Συνέντευξη Τύπου του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών
Νίκου Χριστοδουλάκη***

Ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών Νίκος Χριστοδουλάκης, ενημερώνοντας τους δημοσιογράφους, τόσο για το χθεσινό Συμβούλιο ECOFIN, όσο και για την πρωινή Σύνοδο εργασίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, στην οποία συμμετείχαν οι υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών των κρατών-μελών της Ε.Ε., είπε τα εξής:

«Σήμερα συζητήθηκε το ζήτημα της διαρθρωτικής σύγκλισης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Συζητήθηκε όμως ανάμεσα σε δύο αντικρουόμενα συναισθήματα: το ένα συναισθημα ήταν η ευφορία από την εισαγωγή του ευρώ και την υλοποίηση επιτέλους του μεγάλου βήματος του κοινού νομίσματος για όλους σχεδόν τους Ευρωπαίους πολίτες. Από την άλλη πλευρά όμως ήταν αισθητό και το συναισθημα της ευρωπαϊκής δυστοκίας απέναντι στη διεθνή ύφεση, πολύ περισσότερο μάλιστα που η περισσότερο πληγείσα αμερικανική οικονομία φαίνεται πιο εξοικειωμένη με την ανταπόκριση απέναντι στην ύφεση και καλύτερα προετοιμασμένη να εξέλθει από αυτήν.

Ανάμεσα, λοιπόν, σε αυτά τα δύο αντικρουόμενα συναισθήματα έγινε μια εκτενής συζήτηση για την ανάγκη των διαρθρωτικών αλλαγών και της προσαρμογής της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Υπήρξε μια πολύ μεγάλη συναίνεση από τα διάφορα κράτη-μέλη, ότι αυτός είναι πλέον ο στόχος με τον οποίο η Ευρώπη μπορεί να αντιμετωπίσει τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την αύξηση της απασχόλησης και τη διατήρηση και ενίσχυση του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου.

Κατ' αρχάς, τονίσθηκε το ζήτημα της απελευθέρωσης, της σύνδεσης και της εποπτείας των αγορών, ένας τομέας στον οποίο η Ευρώπη, παρά τα σημαντικά βήματα τα οποία έχουν γίνει, εμφανίζει ακόμα υστερήσεις. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στον τομέα της ενέργειας, όπως επίσης και των νέων τεχνολογιών και έγινε η εκτίμηση ότι από εκεί μπορεί να προέλθει μια πολύ μεγάλη ενίσχυση των επενδύσεων και δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Ένας δεύτερος τομέας είναι **οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις**. Και μάλιστα έγινε ειδική αναφορά και από άλλα κράτη στην πρωτοβουλία του Ολλανδού και του Έλληνα Πρωθυπουργού να θέσουν ως ύψιστης προτεραιότητας το ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τόσο στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας, όσο και στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Το ζήτημα αυτό, μάλιστα, θα έχει μια κεντρική θέση επί ελληνικής Προεδρίας την ερχόμενη άνοιξη.

Ένα άλλο ζήτημα το οποίο συζητήθηκε και μάλιστα και από πολλές πλευρές και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είναι το θέμα της κοινωνικής συνοχής, με ιδιαίτερη αναφορά στα συνταξιοδοτικά ζητήματα. Ο τρόπος με τον οποίο προσεγγίζεται το ζήτημα είναι ότι θα πρέπει να εμποδωθεί μια βεβαιότητα και αξιοπιστία, σχετικά με την ικανότητα των κοινωνιών να ανταπεξέρχονται στις συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις. Κατά συνέπεια οι ασφαλιστικές μεταρρυθμίσεις θεωρούνται αναποσπαστο μέρος της πορείας των διαρθρωτικών αλλαγών, προκειμένου να οικοδομήσουμε ένα σύστημα, όχι μόνο ανταγωνιστικότητας, αλλά και αξιοπιστίας και βεβαιότητας για τους Ευρωπαίους εργαζόμενους.

Αυτό το οποίο αναδείχθηκε ως ένα ξεχωριστό στοιχείο στη σημερινή συνάντηση είναι **η σημασία την οποία, επιτέλους, άρχισε να αποδίδει η Ε.Ε. στα ζητήματα της παγκοσμιοποίησης** και το πώς θα μπορέσει να παίξει ένα σημαντικότερο και ενεργητικότερο ρόλο, μη μένοντας απαθής στις εξελίξεις, αλλά αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες προς πολλές κατευθύνσεις: **Μια κατεύθυνση είναι η συντονισμένη αντιμετώπιση του φαινομένου της φτώχειας και του αποκλεισμού. Μίλησαν μάλιστα κάποιοι και για την «παγκοσμιοποίηση της αλλυλεγγύης».** Στόχος είναι να δημιουργηθεί μια αισθητή ευρωπαϊκή παρουσία στη Σύνοδο του Γιохάνεσμπουργκ και η Ευρώπη να έχει ένα νέο ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση πολιτικών για την αντιμετώπιση της φτώχειας σε διεθνές επίπεδο.

Υπάρχουν όμως και οι εξελίξεις που κάνουν πιο συγκεκριμένη αυτή την πρωτοβουλία και βούληση της Ε.Ε. **Χθες το βράδυ (14.3) στο Συμβούλιο του ECOFIN, αποφασίσθηκε η έναρξη μιας χρηματοδότησης, με προοπτική την ίδρυση ενός τραπεζικού φορέα, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η ανάπτυξη και η συνεργασία μεταξύ Ευρώπης και Μεσογείου. Η χρηματοδότηση αυτή μπορεί να φθάσει τα δύο δισεκατομμύρια ευρώ με τα οποία θα χρηματοδοτηθούν ιδιωτικές κυρίως επενδύσεις.**

Ένα χρόνο μετά την έναρξη λειτουργίας αυτής της χρηματοδότησης, θα αξιολογηθεί η πορεία της και εαν όλα έχουν πάει καλά, **θα προχωρήσουμε στην ίδρυση μιας θυγατρικής Τράπεζας στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Έτσι πιστεύω ότι τίθενται τα θεμέλια μιας ευρύτερης ευρωμεσογειακής συνεργασίας, την οποία η Ελλάδα πάντοτε επιζητούσε και επεδίωκε.** Η Τράπεζα αυτή

νομίζω ότι μπορεί να ωθήσει αυξητικά, αναπτυξιακά, ολόκληρη την περιοχή.

Το γεγονός ότι η πρωτοβουλία αυτή συμφωνήθηκε σε μια εκρηκτική συγκυρία στη Μέση Ανατολή, πιστεύω ότι αναδεικνύει τη χρησιμότητά της ακόμα περισσότερο και μπορεί να χρησιμεύσει στο να δοθεί το κατάλληλο σήμα, ότι η Μεσόγειος μπορεί να γίνει μια περιοχή ανάπτυξης, ευημερίας, δημοκρατίας και πρώτα από όλα ειρήνης, έτσι ώστε να μπορέσει να οικοδομηθεί όλο αυτό το πλαίσιο το οποίο εκπροσωπούμε».

Αυτά ήταν τα βασικά θέματα που τέθηκαν και είμαι στη διάθεσή σας, εάν έχετε ερωτήσεις και διευκρινίσεις:

Β. ΓΙΑΚΟΥΜΗΣ (ΑΝΤΕΝΝΑ): Κύριε υπουργέ, για πότε προβλέπεται αυτή η δημιουργία της ευρωμεσογειακής Τράπεζας; Θα θέλαμε περίπου να μας πείτε τη χρονική περίοδο.

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ: Εκτιμώ ότι η έναρξη της χρηματοδότησης θα αρχίσει τους επόμενους μήνες. Αυτό που συμφωνήσαμε είναι ότι ένα χρόνο μετά την έναρξη, δηλαδή, μέσα στο 2003 θα μπορέσει να γίνει η αξιολόγηση και να προχωρήσουμε στην ίδρυση της θυγατρικής.

ΧΡ. ΠΟΥΛΙΔΟΥ (ΕΠΕΝΔΥΤΗΣ): Κύριε υπουργέ, για την αναπτυξιακή συνεργασία, απ ό,τι κατάλαβα, που συζητήσατε, εάν συμφωνήσατε στα ποσοστά, σε αύξηση των ποσοστών. Και το δεύτερο, είναι ένα πιο θεωρητικό θέμα: Εάν υπό την κατάσταση όλης αυτής της επιβράδυνσης, ύφεσης κ.λπ. που μας περιγράψατε, ήδη η στρατηγική της Λισσαβόνας αντιμετωπίζει κάποια προβλήματα, μήπως η διεύρυνση τελικά επιβάλει την αναθεώρηση της Λισσαβόνας ή ελπίζετε ότι μπορείτε να τα παντρέψετε και τα δύο;

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ: Οσον αφορά τα ποσοστά, ακόμη δεν έχουν συμφωνηθεί. Απλώς, αυτά που ανέφερα ως προτεραιότητες, εμπίπτουν στο ευρύτερο πλαίσιο της οικονομικής και της κοινωνικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το επόμενο διάστημα.

Οσον αφορά τη Λισσαβόνα, είναι προφανές ότι έρχεται να συνεχίσει το πλαίσιο προσαρμογής και σύγκλισης των ευρωπαϊκών οικονομιών, μετά την είσοδο του ευρώ. Η Λισσαβόνα φιλοδοξεί να διαδραματίσει το ρόλο που είχε το Μάαστριχτ, πριν την ονομαστική σύγκλιση, αν και βέβαια, διαφέρει πάρα πολύ και στη δομή και στον τρόπο σύγκλισης και στη χρονική περίοδο που κάθε χώρα θα πρέπει να πετύχει συγκεκριμένα πράγματα.

Εγώ πιστεύω ότι η Λισσαβόνα μπορεί να αποτελέσει μια απάντηση στην αναπτυξιακή δυστοκία της Ευρώπης. Διότι θέτει σε κίνηση διαρθρωτικές δυνάμεις, οι οποίες θα ξεπεράσουν έτσι τα χρονίζοντα προβλήματα έλλειψης διασύνδεσης των αγορών, κινητικότητας επενδύσεων και

ανθρωπίνου κεφαλαίου στο εσωτερικό της ευρωπαϊκής οικονομίας και θα μπορέσουν να δώσουν μια πιο πλεονεκτική θέση στα ευρωπαϊκά κράτη διεθνώς.

Υπάρχει ένα θέμα με τις χώρες της διεύρυνσης: Κατά πόσο αυτές είναι έτοιμες να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της Λισσαβόνας.

Πιστεύω, και αρχάς, όπως σας είπα και πριν, ότι οι απαιτήσεις της Λισσαβόνας δεν είναι τόσο στενές και πιεστικές, όπως ήταν τα κριτήρια του Μάαστριχτ. Έχουν μια μεγαλύτερη ευελιξία, ακριβώς γιατί αναφέρονται σε μια σειρά από διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της οικονομίας.

Κατά συνέπεια, εγώ νομίζω ότι δεν αποτελούν μείζον θέμα, εμπόδιο στις χώρες της διεύρυνσης. Άλλωστε, τα προηγούμενα χρόνια, νομίζω ότι υπήρξε ένα μεγάλο μάθημα: Οτι δεν υπήρχε κανείς λόγος για μια οικονομία να προσπαθεί πρώτα να προσαρμοστεί σε ορισμένους δείκτες και να αφήσει ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά της οικονομίας της για αργότερα.

Πιστεύω ότι αυτό το συμπέρασμα έχει γίνει απολύτως κατανοητό στις χώρες της διεύρυνσης και νομίζω ότι μπορούν να προσανατολίζουν την ένταξή τους ταυτόχρονα με αρκετές διαρθρωτικές πρωτοβουλίες.

Κ. ΑΔΑΜ (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ): Κύριε υπουργέ, μπορείτε να μας δώσετε περισσότερες πληροφορίες πώς έχει διαμορφωθεί η κατάσταση μέσα στο Συμβούλιο, σε ό,τι αφορά πρώτον, το θέμα αγοράς εργασίας με το μέτωπο Μπλερ-Αθνάρ-Μπερλουσκόνι και το δεύτερο, πώς διαμορφώνεται η κατεύθυνση στον τομέα απελευθέρωσης της ενέργειας σε συνδυασμό με τη θέση Γαλλίας-Γερμανίας και φυσικά στο τελευταίο αυτό, εάν μπορείτε αναλυτικά να μας δώσετε και την ελληνική θέση.

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ: Θα ξεκινήσω από το θέμα της ενέργειας. Εκεί, είναι γνωστό ότι υπάρχει μια διαφορετική οπτική, σχετικά με την ταχύτητα με την οποία θα πρέπει να επέλθει η απελευθέρωση της αγοράς.

Νομίζω, όμως, ότι μια συμβιβαστική γραμμή, η οποία άλλωστε αποτυπώνει και τη σημερινή πραγματικότητα είναι να ξεκινήσει η απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας από τη ζήτηση των επιχειρήσεων και τη δυνατότητά τους να επιλέγουν τον παραγωγό από τον οποίο θα προμηθεύονται ηλεκτρικό ρεύμα. Αυτό, νομίζω ότι συμβιβάζει τα δύο πράγματα.

Όσον αφορά την ελληνική θέση, είναι προφανές ότι η ελληνική πραγματικότητα δίνει και την απάντηση. Σήμερα η ελληνική αγορά δεν είναι έτοιμη, ούτως ή άλλως, να δεχθεί την επιλογή των οικιακών καταναλωτών, ως προς την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Νομίζω πως θα ήταν για μας μια μείζον εξέλιξη, εάν μεγάλες επιχειρήσεις θα μπορούσαν να επιλέγουν τον παραγωγό ηλεκτρικής ενέργειας, ο οποίος τις τροφοδοτεί. Αυτό θα αποτελούσε ένα άλμα απελευθέρωσης για την

ελληνική πραγματικότητα, έχοντας ένα επαρκές χρονικό διάστημα να προετοιμαστούμε και για την απελευθέρωση της οικιακής αγοράς.

Επιτρέψτε μου όμως να πω, με την ευκαιρία αυτή, μια γενικότερη παρατήρηση για την απελευθέρωση της ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα μας: Ένα από τα ζητήματα που καθιστούν κάπως προβληματική αυτή την απελευθέρωση, είναι η έλλειψη διασύνδεσης της ελληνικής αγοράς με άλλες ευρωπαϊκές αγορές. Όταν λέμε «συμμετοχή της ελληνικής αγοράς στην απελευθέρωση ενέργειας», δεν εννοούμε μόνο την ύπαρξη ιδιωτών παραγωγών στο εσωτερικό της χώρας, αλλά εννοούμε και τη δυνατότητα και των ελληνικών επιχειρήσεων να πωλούν ενέργεια με ανταγωνιστικούς όρους στις ευρωπαϊκές αγορές, καθώς και τη δυνατότητα να εισάγεται ηλεκτρικό ρεύμα από άλλες ευρωπαϊκές αγορές. Είναι ένα κλασικό παράδειγμα έλλειψης διασύνδεσης αυτό που συμβαίνει στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας με τις άλλες αγορές της Ε.Ε.

Γνωρίζετε ότι η σύνδεση μέσω Γιουγκοσλαβίας είναι προβληματική, με τη γραμμή να έχει διακοπεί σε δύο σημεία, στην Κροατία και τη Βοσνία. Η μόνη σύνδεση που υπάρχει ουσιαστικά είναι η προσφάτως εγκαινιασθείσα γραμμή Ιταλίας-Ελλάδας και η άλλη δυνατότητα είναι μέσω κεντρικής Ευρώπης και Βουλγαρίας, η οποία όμως έχει πάρα πολλές απώλειες. Σας παρουσίασα ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ανεπαρκούς διασύνδεσης των αγορών και γι αυτό το λόγο, εμείς προβάλαμε ως χώρα το ζήτημα της διασύνδεσης, συνεργασίας και εποπτείας των αγορών ως ένα από τα μείζονα ζητήματα συντονισμού των οικονομικών πολιτικών.

Όσον αφορά την αγορά εργασίας, η εκτίμησή μου είναι ότι αυτό δεν απέκτησε μεγάλη διάσταση στο Συμβούλιο. Και άλλες χώρες έχουν διατυπώσει την άποψη -συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας- ότι δεν μπορούμε να υπερτονίζουμε το ρόλο της ευελιξίας στην αγορά εργασίας ως μηχανισμού προσαρμογής στη διεθνή ύφεση και τις διεθνείς διαταραχές. Πιστεύω πως έχει υπερτονιστεί αυτός ο παράγων και πολύ συχνά, όταν κανείς αναφέρεται στο λεγόμενο «αμερικανικό μοντέλο» υπερτονίζει το χαρακτηριστικό της ευελιξίας στην αγορά εργασίας. Σίγουρα η αγορά εργασίας είναι πιο ευέλικτη στην Αμερική. Αλλά, δεν είναι μόνο αυτή η διαφορά που κάνει την αμερικανική οικονομία να ανυδρά πολύ πιο γρήγορα και αποτελεσματικά στις διεθνείς υφέσεις. Είναι και μια σειρά από άλλα πράγματα, τα οποία και εδώ είναι κάποτε καιρός να τα συζητήσουμε, όπως είναι, για παράδειγμα, οι τρομακτικές επενδύσεις που έχουν κάνει οι Αμερικανοί σε υποδομές, ιδιαίτερα σε υποδομές επικοινωνίας ή ακόμη και σε υποδομές ενέργειας. Ζητήματα, τα οποία εδώ στην Ευρώπη έχουν παραμεληθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα, εξαιτίας της δυσπιστίας, η οποία επικράτησε τα προηγούμενα χρόνια για τη χρηματοδότηση των διευρωπαϊκών δικτύων. Αυτό είναι ένα ζήτημα που έχει αρχίσει να τίθεται εκ νέου.

Γι αυτό εμείς καλωσορίσαμε και υποστηρίξαμε θερμά την πρωτοβουλία της ισπανικής Προεδρίας να θέσει το θέμα της διασύνδεσης των αγορών,

σε συνδυασμό βέβαια με την απαραίτητη χρηματοδότηση δικτύων. Εμείς, βέβαια, έχουμε ένα ευρύτερο ενδιαφέρον σε όλους τους τομείς: Στην ηλεκτρική ενέργεια, στα δίκτυα φυσικού αερίου, στα δίκτυα επικοινωνίας, πετρελαίου κ.λπ. όπως, επίσης, και στα δίκτυα μεταφορών. Αυτό πιστεύω ότι οδηγεί σε μια πιο ολοκληρωμένη στρατηγική, διότι δεν νομίζω ότι μια αύξηση μόνο του βαθμού ευελιξίας στην αγορά εργασίας θα έλυνε αυτομάτως όλα τα ζητήματα. Υπάρχει πολύς δρόμος να διανυθεί ακόμα.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ (ΒΗΜΑ): Κύριε υπουργέ, άκουσα ότι υπήρχε το θετικό με το ευρώ και αυτό δημιουργεί μια σχετική ευφορία. Όμως, μέσα σε αυτό το πνεύμα της ευφορίας, συζητήσατε και για τη συνεχιζόμενη πτώση του ευρώ έναντι άλλων νομισμάτων;

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ: Όπως;

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ: Έναντι του δολαρίου.

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ: Όχι, δεν έγινε καμία συζήτηση. Πρώτον, διότι θεσμικώς δεν είναι επιτρεπτή μια τέτοια συζήτηση στο Συμβούλιο, γιατί αυτά είναι ζητήματα που συζητούνται μόνο στην ευρωομάδα, δεδομένου ότι όλες οι χώρες του Συμβουλίου δεν ανήκουν στην ευρωζώνη και, κατά συνέπεια, δεν γίνονται τέτοιες εξειδικευμένες συζητήσεις.

Εν πάση περιπτώσει, όμως, πιστεύω ότι το ευρώ δεν είναι σε χειρότερη θέση από τότε που εισήχθη σε φυσική μορφή, σε σύγκριση με τη μη φυσική του ύπαρξη. Αντίθετα, πιστεύω, ότι η φυσική του κυκλοφορία, του έδωσε μια καλύτερη προοπτική. Γιατί του έδωσε καλύτερη προοπτική; Διότι αυξήθηκε η ζήτησή του ως αποθεματοποιητικού νομίσματος και επίσης, ως νομίσματος, το οποίο δεν χρησιμοποιείται μόνο στην Ε.Ε. ως συναλλακτικό μέσο, αλλά και σε πολλές άλλες οικονομίες και εκτός Ε.Ε.

Μ. ΣΠΙΝΘΟΥΡΑΚΗΣ (ΑΠΕ): Κύριε υπουργέ, θα ήθελα μια διευκρίνιση σε σχέση με την αγορά ενέργειας. Κατάλαβα την ανάλυσή σας ότι έχουμε μια γεωγραφική ιδιαιτερότητα, αλλά τελικά εάν τεθεί θέμα απελευθέρωσης της αγοράς ενέργειας το 2003-2004-2005, εμείς θα ζητήσουμε μεταβατική περίοδο; Μας είναι σχετικά αδιάφορο; Πώς ακριβώς έχει αυτό το θέμα;

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ: Κατ' αρχάς, όσον αφορά το θέμα της απελευθέρωσης της οικιακής χρήσης, πιστεύω ότι δεν υπάρχουν ακόμη οι πρακτικές δυνατότητες. Και δεν μπορεί να μπει σε πολλές αγορές – δεν είναι μόνο η δική μας – σε μια συγκεκριμένη κοντινή ημερομηνία. Από εκεί και πέρα, βεβαίως, προσπάθεια μπορεί να γίνει, αλλά δεν νομίζω πως είναι αυτό το μείζον θέμα, το οποίο αντιμετωπίζει η χώρα μας.

Θα μου επιτρέψετε να πω ότι αυτό το θέμα το γνωρίζω επαρκώς, διότι έχω συμμετάσχει στο παρελθόν σε πολλά συμβούλια υπουργών Ενέργειας. Αυτό αφορά κυρίως τις μεγάλες διασυνδεδεμένες οικονομίες και ακόμη και σε αυτές, βέβαια, υπάρχουν αρκετά ζητήματα εφαρμοσιμότητας.

Μ. ΣΠΙΝΘΟΥΡΑΚΗΣ: Για τη βιομηχανία, εάν τεθεί η ημερομηνία 2003;

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ: Κατ' αρχάς, για τη βιομηχανία υπάρχει ήδη απελευθέρωση από πέρυσι.

Μ. ΣΠΙΝΘΟΥΡΑΚΗΣ: Και σε μας;

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ: Βεβαίως και σε μας. Όπως υπάρχουν και εγκεκριμένες αιτήσεις, οι οποίες, όμως, πρέπει να προχωρήσουν και να γίνουν πραγματικές επενδύσεις και πραγματικά εργοστάσια, τα οποία να παράγουν. Η ιδιωτική ενέργεια που κυκλοφορεί στην Ελλάδα σήμερα είναι αυτή, η οποία εισάγεται από το εξωτερικό, μέσω των διασυνδέσεων τις οποίες προανέφερα, βεβαίως και αυτή, η οποία παράγεται από άλλες μορφές ενέργειας, που είναι, όμως, άλλου χαρακτήρα και εξυπηρετεί άλλους στόχους.

Κ. ΑΔΑΜ: Εάν η ισπανική Προεδρία φέρει πιεστικά στη Σεβίλλη θέμα ημερομηνίας έναρξης της απελευθέρωσης ενέργειας για οικιακή χρήση, εκεί τι θα κάνουμε; Αυτό είναι το πρώτο ερώτημα. Και δεύτερον, και πάλι στον τομέα της ενέργειας και ιδιαίτερα των δικτύων, το τελευταίο διάστημα η Ελλάδα συγκεντρώνει ως πιθανός ενεργειακός κόμβος το μεγάλο ενδιαφέρον τόσο της Ρωσίας, όσο και του Ιράν. Η Κυβέρνηση έχει ήδη καταλήξει σε μελέτες και προτάσεις προς την Ε.Ε. για την υλοποίηση των δικτύων αυτών;

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ: Όσον αφορά το πρώτο ζήτημα, η θέση της Ελλάδας θα διαμορφωθεί την κατάλληλη στιγμή. Από εκεί και πέρα όμως τίποτα δεν μπορεί να αναιρέσει την ύπαρξη ορισμένων αντικειμενικών δυσκολιών για αυτό το ζήτημα. Πιστεύω ότι είναι κοινός τόπος ότι ούτως ή άλλως η Ελλάδα θα πρέπει να διανύσει μια μεγάλη έκταση για τη βιομηχανική απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας. Όταν το κάνει αυτό νομίζω ότι θα θεωρηθεί μια επαρκής εξέλιξη και μετά φυσικά μπορεί να συνεχίσει και με την οικιακή απελευθέρωση. Δεν υπάρχει κάποιος λόγος αρχής, αλλά υπάρχουν πρακτικοί λόγοι που δεν κάνουν το γεγονός αυτό ιδιαίτερα κοντινό.

Έρχομαι στο δεύτερο και πιο σημαντικό σκέλος του ερωτήματός σας. Η Ελλάδα έχει αρχίσει να αναγνωρίζεται ως ένας ενεργειακός κόμβος, όχι μόνο για τον εαυτόν της και τις προς βορρά χώρες, αλλά και για την ίδια την Ε.Ε. Και μέχρι τώρα τα ντοκουμέντα της Ε.Ε. ανέφεραν τις διάφορες προτάσεις ενεργειακών διασυνδέσεων ως στρατηγικής σημασίας. Αυτό βέβαια γνωρίζεται ότι είναι σημαντικό, αλλά δεν είναι επαρκές, διότι εάν δεν αναγνωρισθούν ως οικονομικής σημασίας, σημαίνει ότι δεν αρχίζουν να κινητοποιούνται οι χρηματοδοτικοί μηχανισμοί.

Το τελευταίο διάστημα ξεκίνησε και άρχισε να εμφανίζεται ο χαρακτηρισμός των ενεργειακών δικτύων, τα οποία συμπεριλαμβάνουν τη χώρα μας ως στρατηγικής και οικονομικής σημασίας. Και αυτό σε αρκετούς τομείς. Πιστεύω ότι αυτό ουσιαστικά ανοίγει το δρόμο για μια ρεαλιστική υλοποίηση των ενεργειακών δικτύων. Όμως για τι πράγμα ακριβώς μιλάμε; Όπως σας είπα στην ηλεκτρική ενέργεια μιλούμε για τη διασύνδεση της χώρας μας και προς βορρά και προς δυσμάς με τις άλλες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας.

Στον τομέα του φυσικού αερίου έχει προχωρήσει ήδη αρκετά και εάν δεν κάνω λάθος αυτόν ή τον άλλο μήνα ο υπουργός Ενέργειας μεταβαίνει στην Τουρκία για την ολοκλήρωση αυτής της συμφωνίας για την κατασκευή ενός αγωγού φυσικού αερίου από την Κωνσταντινούπολη στην Αλεξανδρούπολη. Αυτό διευρύνει αυτομάτως τις δυνατότητες παροχής φυσικού αερίου προς τη χώρα μας. Ενώ η πολύ καλή προοπτική συνεργασίας με το Ιράν μπορεί να διαμορφώσει και άλλες δυνατότητες παροχής φυσικού αερίου, μέσω του τουρκικού αγωγού προς την Ελλάδα.

Μια τρίτη, τέλος, δυνατότητα είναι ο αγωγός του «γαλάζιου ρεύματος», όπως λέγεται, που φθάνει από τις χώρες της Ρωσίας προς τα κάτω, προς τη βόρεια Τουρκία. Και αυτός ο αγωγός μπορεί να πάει εκεί.

Εάν όλα αυτά γίνουν, διαμορφώνονται προϋποθέσεις παροχής φυσικού αερίου, όχι μόνον προς την Ελλάδα -γιατί αυτά υπερεπαρκούν- αλλά και προς την Ευρώπη. Κατά συνέπεια τίθεται πλέον σε μια ρεαλιστική βάση η κατασκευή του αγωγού Ιταλίας-Ελλάδας και αυτό συμπληρώνει όλο το δίκτυο του ευρωπαϊκού φυσικού αερίου εξ ανατολών. Αντίστοιχη προβληματική μπορεί να αναπτύξει κανείς, ακόμα πιο εύκολα κατά την άποψή μου, και για τον αγωγό Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολης, ο οποίος επανέρχεται με ένα αυξημένο ενδιαφέρον στις θεωρήσεις των επενδυτών και πιστεύω ότι μπορεί να αποτελέσει η Ελλάδα ένα κοινό δίκτυο ενεργειακών διελεύσεων.

Γ. ΑΛΕΞΑΚΗΣ (ΤΕΜΠΟ): Αναφέρατε ότι πρέπει να εμπεδωθεί στις κοινωνίες αίσθημα βεβαιότητας και αξιοπιστίας όσον αφορά τα ασφαλιστικά θέματα και επίσης είπατε ότι θα δημιουργηθεί τραπεζικός Οργανισμός, για την ενίσχυση της ευρωμεσογειακής συνεργασίας. Προβλέπονται συγκεκριμένα κονδύλια για τη Μέση Ανατολή;

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ: Όσον αφορά το δεύτερο ζήτημα, σας είπα ότι χθες στο ECOFIN διαμορφώθηκε μια ομόφωνη απόφαση για την έναρξη χρηματοδοτήσεων ιδιωτικών επενδύσεων στο χώρο της Μεσογείου και το ύψος των χρηματοδοτήσεων αναμένεται να φθάσει τα 2 δις ευρώ, που είναι ένα σημαντικό ποσό. Από κει και πέρα, βεβαίως, το πώς θα γίνουν οι κατανομές, ποιές χώρες θα συμμετέχουν κ.λπ. είναι ένα ζήτημα που θα ξεκινήσει το επόμενο διάστημα. Δεν είναι προελημμένο και αποφασισμένο αυτό.

Όσον αφορά το πρώτο, έγιναν αναφορές και μάλιστα από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σχετικά με τη αντιμετώπιση των ασφαλιστικών ζητημάτων. Γιατί; Γιατί πιστεύουμε -και είναι πολύ σωστή αυτή η διαπίστωση- ότι μια χώρα, μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται από

συνταξιοδοτική ανασφάλεια ή από μια έλλειψη βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, δεν είναι ελκυστική πρώτα απ' όλα για τους ίδιους τους πολίτες της και δεύτερον δεν είναι ελκυστική και για τους επενδυτές, τις επιχειρήσεις, τους εργαζόμενους. Γι' αυτό το λόγο η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος θα πρέπει να αποτελέσει βιώσιμη, αξιόπιστη και αποτελεσματική κατεύθυνση, βασικό πυλώνα των διαρθρωτικών αλλαγών.

Σας ευχαριστώ πολύ.